

Голодомор 1932-1933 рр.

Підготувала студентка 1 курсу
Лось Анастасія Володимирівна

Голодомór 1932–1933 років в Україні — це акт геноциду українського народу, навмисно організований комуністичним тоталітарним режимом СРСР з метою знищення частини української нації та придушення національного опору.

- За різними оцінками, кількість людських втрат в Україні становить від 3,9 до 10,5 мільйона осіб. Найбільше постраждали тодішні Харківська, Київська, Полтавська, Сумська, Черкаська та Житомирська області.
- **Закон України:** 28 листопада 2006 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про Голодомор 1932–1933 років в Україні», яким офіційно визнала його актом геноциду українського народу.

Згубні наслідки
Голодомору торкнулися
усіх сфер суспільного
життя:

величезні людські
втрати
руйнування духовності
українського народу
погіршення становища
української мови
зникнення традицій
занепад культури
зміна соціально-
політичної свідомості.

Щоб глибше зрозуміти трагедію українського народу 1932–1933 років я відвідала Народний музей Хліба, тому, що тут є стенди ,які передають трагедію тих років.

Народний Музей Хліба
розташований у
приміщенні
Великоцвілянського
ліцею, де я навчалася.
Засновником музею є
Микола Романович
Жилюк. Перейшовши за
посиланням, можна
перенестися у цей
музей:

[https://www.youtube.com/
watch?v=6wYDx-eKrZY](https://www.youtube.com/watch?v=6wYDx-eKrZY)

Рецепт хлібини , яку люди пекли без використання борошна. У складі було: листя кропиви, полова, жолуді, листя липи...

У музеї представлені:
справжні речі селян — посуд,
одяг, дитячі іграшки;
документи, фото, свідчення
очевидців;
інсталяції, які передають біль і
безмовність тих часів.
Це допомагає відчутти масштаб
трагедії через людські долі.
Ці всі експонати ви зможете
побачити на наступних
слайдах.

Напіврозірваний снаряд, з якого проростають колоски пшениці.

1930 р. в колгосп: 6 коней, 8 пар волів, кінний барабан для молотьби, кінна січкарня.
Першими членами артїлі були: Гнат Михальчук, Терешко Омельчук,
 Іван Борбенчук, Рива Гампіль.
 всього 20 господарств батраків для яких в маєтку Гапонович був організо-
 ваний гуртожиток, громадська кухня
 Голова правління — Терешко Лукашович Омельчук
 завгосп — Гнат Кирилович Михальчук
 Для зміцнення артїлі держава видала кредит в сумі 56 крс. за
 які було побудовано: корівник, конюшню, комору і гуртожиток на 20 кімнат.

1931 р. в колгосп вступила майже половина села

1934 р. членами артїлі були всі цвіляни.

1928 р. — було створена комсомольська організація.
 Першими комуністами села були: Іван Жуковський, Гаврило Майданович
 Першими комсомольцями були: Архип Мельник, Адам Лувчук, Адам Базилюк.
 Двадцятип'ятирічний Родіонов для організації колгоспу через рік став головою

Перший ланковий — Хотин Йосипович Мельник
 Перші доярки: дружина Родіонова і дружина Михальчука на фермі 17 корів

1939 р. на території нашого села були 4 колгоспи:
 "XVII парт з'їзду" — Майдан
 "Прогрес" — в центрі села
 ім. Дзержинського — Чорна
 ім. Петровського — задвір'я
 Найпередовішим — к-п "Прогрес" 180 дворів, 4 рільничі бригади.
 Голова к-пу Мельник Юрій Григорович
 бухгалтер Мельник Василь Павлович
 бригадири рільничих бригад: Митрофан Базилюк, Андрій Рихальський
 Пилип Мельник, Сергій Якимець

Свідчення жителів мого села та сусідніх сіл про ті страшні часи :

ВЕЛИКОЦВІЛЯНСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА с. ВЕЛИКА ЦВІЛЯ

АНХІМ Марія Федорівна, 1915 р.н.

Свідчення записане Степанюк К.М.

В 1932-1933 роках був дуже великий неврожай. З весни йшли дуже великі дощі, що нічого не можна було ні посадити, ні посіяти, а потім була засуха. В колгосп в основному люди вступали добровільно, бо там давали їсти, працювала польова кухня. Люди їли, що могли: лободу, головки конюшини, з яких пекли хліб, ловили кротів, шурів, диких птахів, вибирали їх яйця.

**ЛУБЧУК Єв а
Олександрівна, 1929 р.н.**

Свідчення записане в 2008 році Остапчук В.А., педагогом-організатором Великоцвілянської ЗОШ.

Сім'я була багатодітною. Голод допікав кожну живу людину. Були в селі сім'ї, які вимирали з голоду. В людей забирали житло, худобу. Щоб прожити, люди по полю збирали колоски, мерзлу картоплю, їли липове, дубове листя, дерть.

РЯЗАНЦЕВА Параска Тихонівна, 1925 р.н.

Свідчення записане в 2008 році Остапчук В.А., педагогом-організатором Великоцвілянської ЗОШ.

Мені в ту пору було 7 років. Голод запам'ятала на все життя. Хліб на той час був 80 рублів. Батько

працював на роботі і приносив додому хліб, поділивши по шматочку кожному. А їсти хотілось більше, тому ми йшли шукати щось інше. Їли щавель, кропиву, конюшину, липовий цвіт. На вулиці не було ні корів, ні свиней, ні котів, ні собак. Все йшло під ніж. Були ще бідніші сім'ї, які не їли хліба, тому, спробувавши його, — помирали.

За Городницею працювали робітники, які били товч, то батько принесе товчі, з неї і пекли хліб.

СЕРБІН Олександра Кирилівна, 1927 р.н.

Свідчення записане в 2008 році Остапчук В.А., педагогом-організатором Великоцвілянської ЗОШ.

Батька засудили на 3 роки за те, що в колгоспі спарилась картопля. За це в нас забрали клуню. Ми сиділи голодні, бо не було кому заробляти. Тому йшли самі на пошуки їжі. Часто ходили до лісу, на поле. Все, що лежало у полі, миттю з'їдалось. Смак хліба я відчуваю і тепер, його аромат кожний день нагадує про ті страшні роки знущань над живими людьми. Молоде покоління прошу, цінуйте хліб, бережіть його і шануйте.

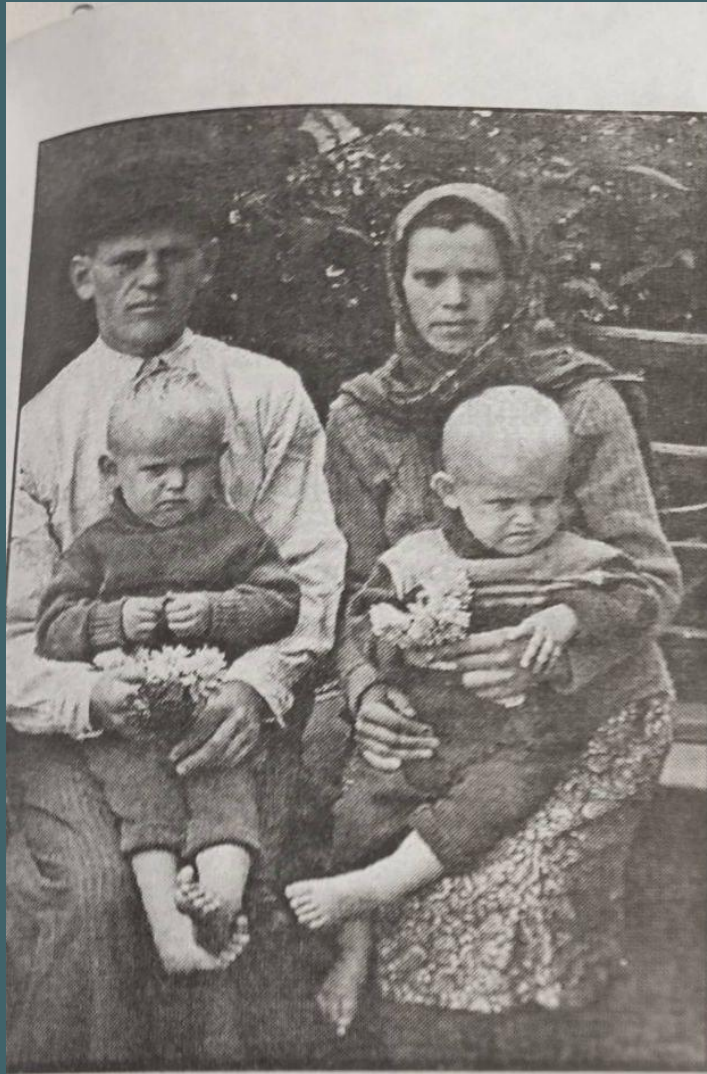
СЕРГІЙЧУК Марина Северинівна, 1928 р.н.

Свідчення записане в 2008 році Остапчук В.А., педагогом-організатором Великоцвілянської ЗОШ.

У нашій сім'ї було 6 дітей. Їсти не було що. Старалися навіть не говорити про їжу, але голодні шлунки не давали спокою. Мати збирала просо, варила. Потім в їжу пішла полова з листям. Отакі були харчі. В селі всім так було скрутно жити, жили, щоб вижити. Тому тепер, сідаючи до столу, я дякую Богу за хліб і достаток у домі. Щоб те голодне лихоліття залишилось далеко від нас і наших майбутніх поколінь.

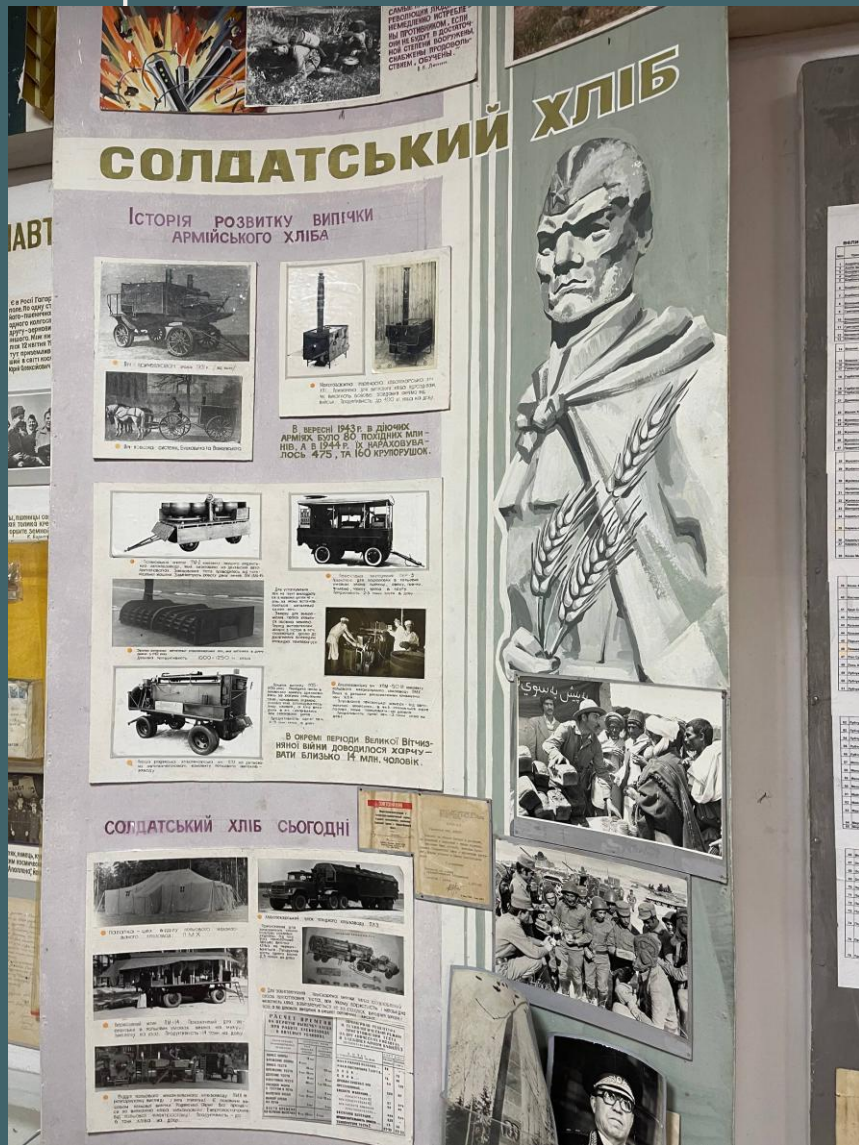
Свідчення жителів мого села та сусідніх сіл про ті страшні часи :

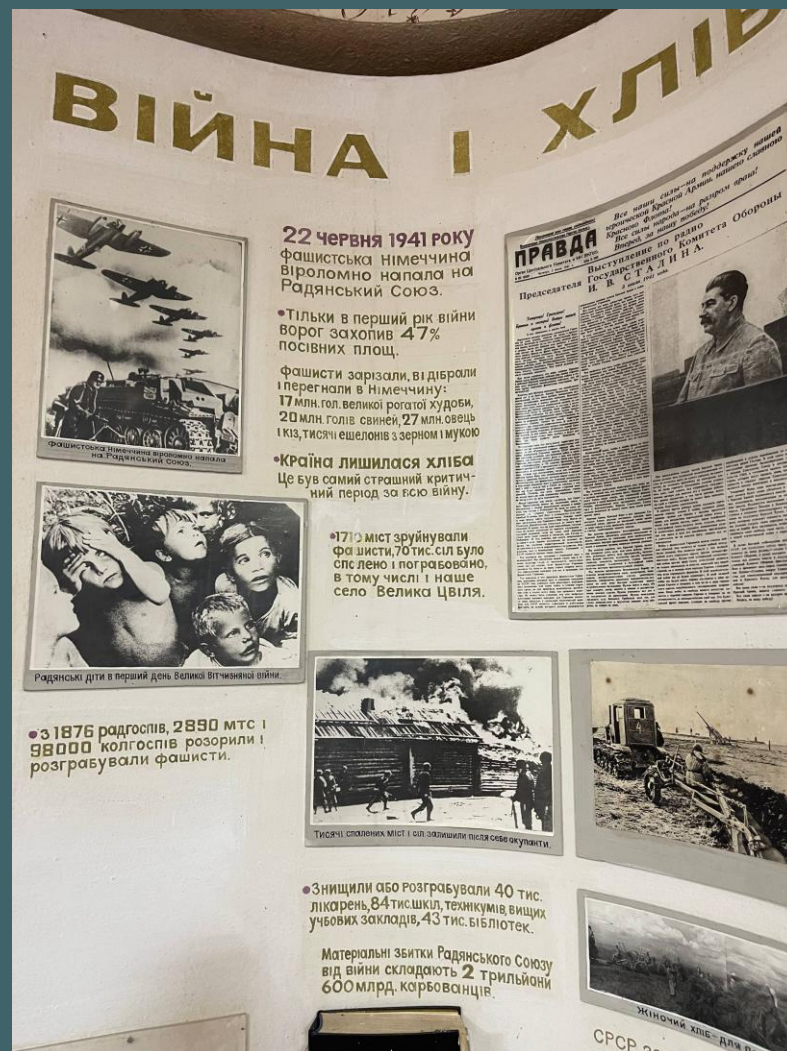
ШОКУР *Олександра
Мартинівна, 1927 р.н.*

*Свідчення записане в
2008 році Остапчук В.А.,
педагогом-організатором
Великоцвілянської ЗОШ.*

В нашій сім'ї було 4 дітей. Батька репресували на 10 років, матір вислали на висилку. Забрали хату, воли і все, що було в хаті. Їсти не було нічого. Нікому було заробляти і дбати про нас. Аби вижити, їли все підряд, що потрапляло на очі. Старші діти вирушали на пошуки їжі для менших. Бажання жити було сильніше над усе.

Ще декілька стендів
про тяжку боротьбу за
шматочок хліба...

У третьому залі Музею Хліба над дверима є народна мудрість ,яка допомагає зрозуміти , яка цінність хліба.

Я вважаю, що саме після голодомору, найстрашнішої трагедії для людства, ці слова набули зовсім іншого значення.

У мене залишилися дуже глибокі й емоційні враження від екскурсії. Особливо запам'яталися свідчення людей, які залишилися без будь якої їжі, без жодного шансу на життя, але все ж вони вижили і змогли розповісти правду про ті страшні часи. Це місце спонукає замислитися над тим, що значить людяність і співчуття. І завершує екскурсію цар-сніп. Це дихання і біль наших предків. Бо допоки буде хліб на столі, доти буде життя... Голодомор — не лише історія, а пересторога. Ми маємо пам'ятати кожну жертву й передавати правду наступним поколінням. Пам'ять — це наш захист від повторення трагедії.

**ДЯКУЮ
ЗА
УВАГУ!**